

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CRIULENI

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
СУД КРИУЛЕНЬ

MD-4048, or. Criuleni str. 31 august 1989, 70
tel. 248-20267, tel/fax 248-22174

MD-4048, г. Криулень ул.31 августа 1989, 70,
тел. 248-20267, тел/факс 248-22174

Nr. 8187

din „04” 06 2024

CU AVIZ

Doamnei Domnica MANOLE

Președinte al Curții Constituționale

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu nr.28

Judecătoria Criuleni, sediul Central, Vă remite pentru examinare sesizarea avocatului Nicu ȘENDREA privind ridicarea excepției de neconstituționalitate conform Încheierii din 31 mai 2024.

- Anexă: - Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 15 file;
- Copia cererii privind excepția de neconstituționalitate pe 8 file;
- Copia procesului-verbal al ședinței de judecată din 31 mai 2024 pe 1 file;
- Copia Încheierii din 31 mai 2024 pe 4 file.

Judecător

Veaceslav SUCIU

09:30

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	<u>1299</u>
" <u>06</u> "	<u>06</u> 2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28,
mun. Chișinău MD-2004
Republica Moldova**

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. 1) lit. a) și g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumirea: **Șendrea**

2. Prenume : **Nicu**

3. Funcția **Avocat, apărătorul inculpatului Pavel Botnaru**

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel. 10. Fax

11.

*Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea II-a a Notiței explicative)

12. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare :

Verificarea constituționalității sintagmei “și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din art. 10 al Legii Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

(A se vedea Partea a III-a a Notiței Explicative)

13. Pe rolul Judecătoriei Criuleni, sediul Central, judecător Veaceslav Suciuc, se află cauza penală nr. 1-185/23 de învinuire a cet. **Pavel Botnaru** și Mura Dumitru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal - Tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, în care avocatul Nicu Șendrea reprezintă interesele cet. Pavel Botnaru.

Potrivit rechizitoriului, procurorul în Procuratura raionului Criuleni, Maria Sîrbu, îl învinuiește pe cet. Botnaru Pavel în săvârșirea faptei după cum urmează: la 29 mai 2019, în jurul orei 23:00, Pavel Botnaru împreună și după o înțelegere prealabilă cu Caravaiev Valentina, Mura Dumitru și Mistreanu Iurie Vladimir, cu automobilul său de model Mercedes Benz, n/î) s-au deplasat în extravilanul s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, unde având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns prin deteriorarea geamului și forțarea ușii de la intrarea în vagonul, amplasat pe teritoriul serelor, ce aparțin lui Ribac Nicu, din extravilanul localității vizate, în preajma traseului M5 km 259 + 300 metri în direcția or. Cricova, unde era paznicul Prisăcari Dumitru, pe care l-au atacat aplicându-i acestuia lovituri cu pumnii în regiunea capului, după care l-au scos forțat din vagon și l-au târât în partea opusă a traseului M5, unde l-au imobilizat prin legarea mâinilor și picioarelor cu o ață de capron - culoare galbenă, pe care au luat-o din vagonul respectiv, continuând să-i aplice lovituri cu pumnii și picioarele peste diverse părți ale corpului, ulterior abandonându-l și revenind în vagonul vizat, au sustras pe ascuns suma de 1200 lei, ce se afla în buzunarul scurtei paznicului și un telefon mobil de model Samsung, în care era inserată cartela SIM și care se află pe masă. După care ieșind pe teritoriul serelor au sustras tractorul de model YANMAR F18D, fără număr de

4

înmatriculare, cu care de la fața locului s-au ascuns, cauzând victimelor o daună material considerabilă.

Astfel, cet. Pavel Botnaru este învinuit în comiterea infracțiunii, prevăzută de art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) din Codul penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Conform materialelor dosarului, **reținerea cet. Botnaru Pavel și deciziile precedente ale instanței de judecată:** prin încheierea Judecătorei Criuleni din 09 noiembrie 2021 în privința învinuitului Botnaru Pavel Tudor (în contumacie) a fost aplicat arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

În baza încheierii din 09.11.2021, menționate supra, învinuitul Botnaru Pavel Tudor a fost reținut de facto, la 19.05.2023, ora 14:45, de către autoritățile de drept din Cehia, unde s-a aflat arestat pînă la 19.07.2023, cînd a fost predat autorităților de drept din Republica Moldova, la 19.07.2023, ora 20:07 minute.

Prin încheierea Judecătorei Criuleni din 15 august 2023 în privința învinuitului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătorei Criuleni din 15 septembrie 2023 în privința învinuitului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătorei Criuleni din 16 octombrie 2023 în privința învinuitului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătorei Criuleni din 13 noiembrie 2023 în privința învinuitului Botnaru Pavel Tudor a fost admis parțial demersul procurorului și a fost prelungită măsura preventivă - arestul la domiciliu pe un termen de 30 zile.

Prin Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul procurorului și s-a prelungit măsura preventivă arestarea preventivă în privința lui Botnaru Pavel Tudor pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătorei Criuleni din 11 decembrie 2023 în privința inculpatului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

5

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 10 ianuarie 2024 în privința inculpatului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 09 februarie 2024 în privința inculpatului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 07 martie 2024 în privința inculpatului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 09 aprilie 2024 în privința inculpatului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 10 mai 2024 în privința inculpatului Botnaru Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Prin Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2024, a fost respinsă cererea de recurs împotriva încheierii judecătorești din Judecătoria Criuleni, sediul Criuleni din 10.05.2024, privind prelungirea măsurii preventive - arestul, înaintată de avocatul Nicu Șendrea.

Astfel, cet. Botnaru Pavel i s-a prelungit durata termenului de arestare preventive mai mare de 1 (unu) an de zile, ceea ce vine în contradicție cu prevederile art. 186 alin. (6) Cod de procedură penală și prevederile art.25 alin.(4) din Constituției RM, având ca bază motivarea prelungirii în baza art.10 din Legea nr.371 din 01.12.2006.

IV- EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notiței Explicative)

14. Excepția de neconstituționalitate se ridică din motivul că sintagma "se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională" din art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, vine în contradicție cu prevederile art. 186 alin. (Cod de procedură penală) și art. 1 alin. 3), art. 22, art. 23 alin. (2) și art. 25 alin. 4) din Constituție.

14.1. Argumentăm afirmațiile invocate prin următoarele elemente de fapt și de drept.

A. ÎN DREPT

14.2. Prevederile relevante din Constituție

Articolul 1 alin. (3)

Statul Republica Moldova

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23 alin. (2)

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 25 alin. (4)

Libertatea individuală și siguranța persoanei

Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.

Articolul 54 alin. (1) - (2)

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

B. ÎN FOND

14.3. Luând ca bază normele Constituției sus-menționate, considerăm că sintagma **"se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională"** din art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, vine în contradicție cu prevederile art. 186 alin. (Cod de procedură penală) și art. 1 alin. 3), art. 22, art. 23 alin. (2) și art. 25 alin. 4) din Constituție, sunt neconstituționale reieșind din următoarele.

14.4. Curtea Constituțională în hotărârea sa nr. 4 din 07 februarie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 424 alin. (2), art. 431 alin. (1) pct. 1¹) CPP și art. 362¹ CP a reținut, că unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, garantat de art. 1 alin. (3) din Constituție (§58 a hotărârii).

Preeminența dreptului în materie penală exprimă, printre altele, asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor (§ 60 a hotărârii).

Totodată, Curtea Constituțională în această hotărâre a menționat că **incriminarea faptelor în legile penale**, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, **se întemeiază pe rațiuni de politică penală**. Astfel, legea penală constituie ansamblul de reguli juridice formulate într-o manieră clară, conchisă și precisă, conform garanțiilor calității legii... prevăzute de art. 23 din Constituție. Or,

calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (§§ 60-63 a hotărârii).

Sub acest aspect Curtea Constituțională s-a expus și în hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016 (§§ 52-55 a hotărârii). Mai mult, în această hotărâre Curtea Constituțională a subliniat faptul, că în jurisprudența sa și Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, **în termeni foarte clari**, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală. Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de specialist (§63 a hotărârii). Având în vedere specificul dreptului penal, Curtea Constituțională în această hotărâre a statuat că legiuitorului îi revine obligația să dea dovadă în actul de legiferare de exigențe sporite în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Or, persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (§67 și §71 a hotărârii).

14.5. Prevederile "Durata arestului efectuat în străinătate în îndeplinirea unei cereri de asistență juridică formulate de autoritatea Republicii Moldova în temeiul Codului de procedură penală și al prezentei legi este luată în calcul în cadrul procedurii penale a Republicii Moldova și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională " articolului 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, nu corespund acestor cerințe ale principiului clarității și previzibilității legii penale garantat de art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 alin. (2) din Constituție.

14.6. Astfel, supremația Constituției este garantată de către Curtea Constituțională, definită de legiuitorul constituant ca unică autoritate de jurisdicție constituțională, independentă în raport cu orice altă autoritate publică. Curtea Constituțională reprezintă unul din pilonii cei mai importanți ai sistemului de garanții constituționale, care asigură funcționarea democratică a societății și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Potrivit modelului european de control al constituționalității, se exclude exercitarea oricărui control de constituționalitate de către instanțele ordinare.

14.7. Procedura de jurisdicție constituțională constă în activitatea de verificare a conformității actelor, care intră în competența Curții Constituționale, cu Constituția, având drept scop realizarea principiului supremației Constituției. Iar, excepția de neconstituționalitate este un mijloc de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată.

9

14.8. Pe de altă parte, dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională. În acest sens trebuie să reținem că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale. Instituția ridicării excepției de neconstituționalitate oferă instanțelor posibilitatea soluționării situațiilor în care, în cadrul judecării unei cauze, părțile, sau judecătorul, se confruntă cu o incertitudine în privința constituționalității normelor ce urmează a fi aplicate.

14.9. Într-o societate democratică atribuția de bază a statului este protecția persoanei. Prin instituirea normelor procesual-penale, statul urmărește scopul de a proteja persoana și societatea de infracțiuni, dar, în același timp, să protejeze persoana și societatea de abuzurile persoanelor investite cu atribuții de cercetare a infracțiunilor, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

14.10. Astfel, articolul 25 din Constituție garantează principiul inviolabilității libertății individuale și a siguranței persoanei, potrivit căruia nimeni nu poate fi reținut și arestat decât în cazurile și modul prevăzute de lege. Același principiu este consacrat și de actele internaționale în domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte.

14.11. Pe această cale, potrivit articolului 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, „*orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa*”, iar articolul 9 prevede că „*nimeni nu poate fi arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar*”.

14.12. Principiile Declarației Universale sunt reglementate mai detaliat în Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care declară drept regulă starea de libertate a persoanei și insistă că orice privare de libertate trebuie să fie în mod specific justificată (art. 9 § 1). Articolul 9 § 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice subliniază faptul că deținerea persoanelor care sunt în așteptarea pronunțării unei soluții nu trebuie să constituie regula.

14.13. Art. 5 § 1 lit. c) din Convenția Europeană vizează, de asemenea, privarea de libertate în cadrul unei proceduri penale. Curtea Europeană, în bogata jurisprudență privind materia art. 5 al Convenției, a trasat anumite linii directoare în ceea ce privește condițiile și limitele aplicării arestării preventive, plasând pe primul plan prezumția libertății ca punct de reper la examinarea unei situații concrete.

14.14. Scopul urmărit prin prevederile constituționale și ale actelor internaționale menționate este evitarea detențiilor arbitrare și a celor prea lungi. Pe această cale, orice privare de libertate, oricât de scurtă, trebuie să fie justificată. Justificarea măsurii trebuie să fie convingătoare și temeinică. Lipsa motivării sau

motivarea superficială face ca arestarea sau prelungirea ei să fie nelegală. Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător. Acest mandat este de fapt baza legală pentru cei cărora li se adresează de a executa privarea de libertate.

14.15. Stabilirea unor termene pentru aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv, atât în faza urmăririi penale, cât și în faza judecării cauzei, reprezintă un element important în desfășurarea procesului penal, fără de care ar fi imposibilă respectarea principiilor fundamentale ale procesului penal, respectiv legalitatea, prezumția de nevinovăție, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în procesul penal.

14.16. Prevederile art. 25 alin. (2) din Constituție, abilitază legiuitorul cu dreptul de a reglementa prin lege organică procedura reținerii sau arestării unei persoane. Totuși această atribuție urmează a fi exercitată fără să excedeze cadrulul constituțional.

14.17. În conformitate cu dispozițiile alin. (3) art. 186 CPP, arestul se dispune pentru un termen de cel mult 30 de zile. Subsecvent, alin. (5) relevă că fiecare perioadă cu care se prelungeste arestul preventiv se stabilește cu respectarea condițiilor prevăzute la alin. (2), dar nu poate depăși termenul de 30 de zile.

14.18. Dispozițiile alin. (6) art. 186 CPP, specifică precum că în privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ, până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond.

14.19. Pe această cale, constatăm că dispozițiile alin. (6) art. 186 se raliază cu prevederile alin. (4) art. 25 din Constituție, în conformitate cu care, termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

14.20. Pe lângă cele expuse, ținem să menționăm că începutul termenului arestului preventiv corespunde cu momentul reținerii persoanei și se termină în momentul emiterii încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau în momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond.

14.21. Respectiv, constatăm că prevederile art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, permit ca termenul-limită să depășească 12 luni, ceea ce vine în contradicție cu prevederile legii supreme instituite în alin. (4) art. 25 din Constituție.

14.22. Or, se constată, că începutul termenului arestului preventiv începe să curgă din momentul reținerii persoanei. Din aceste considerente, termenul de 12 luni în privința cet. Pavel Botnaru începe să curgă nemijlocit din momentul

reținerii, adică **din data de 19 mai 2023**. Iar, termenul de 12 luni în privința ultimului încetează la **19 mai 2024**, condiționat de eliberarea imediată din arest.

14.23. Astfel, legiuitorul a stabilit dispozițiile cu referire la durata arestului, din art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, **fără a ține cont de prevederile exprese neechivoce ale articolului 25 alin. (4) din Constituție**, care reglementează garanțiile constituționale necesare asigurării unui cadru adecvat protejării cetățeanului împotriva aplicării excesive a unei astfel de măsuri. **De altfel, norma constituțională nu permite stabilirea prin lege a unor derogări de la termenele constituționale pentru prelungirea duratei arestului în cazuri excepționale, nici având ca temei gravitatea infracțiunii.** Or, cadrul normativ într-un domeniu atât de sensibil trebuie să se realizeze într-o manieră clară, previzibilă și lipsită de confuzie, astfel încât să fie îndepărtată, pe cât este posibil, eventualitatea arbitrarului sau a abuzului celor chemați să aplice dispozițiile legale.

14.24. În acest sens, trebuie să subliniem că dispozițiile aplicabile căroro autoritățile le dau interpretări contradictorii care se exclud reciproc nu îndeplinesc cerința de „calitate a legii” impusă de Constituție și de Convenția Europeană (Nasrulloev v. Rusia, nr. 656/06, § 77, 11 octombrie 2007; Ječius v. Lituania, nr. 34578/97, §§ 53-59, 31 iulie 2000).

14.25. În condițiile alineatului (4) al articolului 25 din Constituție, **termenul de 12 luni, combinat cu alte garanții procesuale, reprezintă o garanție împotriva unor îngrădiri abuzive ale libertății individuale.** Până la pronunțarea sentinței de condamnare, lipsirea de libertate a unei persoane se întemeiază doar pe o „bănuială rezonabilă” că persoana este vinovată. De aceea **Constituția a stabilit o perioadă concretă pentru arestarea preventivă, după expirarea căreia persoana nu poate fi deținută în continuare.**

14.26. Gravitatea faptei sau complexitatea cauzei nu justifică aplicarea arestului preventiv. Or, măsura arestului preventiv poate fi aplicată doar atunci când suspiciunile săvârșirii unei infracțiuni sunt corelate cu cele patru temeiuri, care pot justifica aplicarea acestuia.

14.27. *Convenția Europeană nu obligă statele să fixeze durata maximă de aflare a persoanei în arest. Totuși, în cazul instituirii unor asemenea termene în legislația națională, acestea trebuie respectate. În același timp, nici Constituția, nici Convenția Europeană nu permit interpretarea extensivă a prevederilor constituționale referitoare la restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, acestea fiind de strictă interpretare. Astfel, orice interpretare a restrângerilor admisibile aplicate drepturilor și libertăților fundamentale trebuie să se facă în favoarea persoanei.*

14.28. Prin urmare, întrucât textul constituțional nu face distincție între etapele procesului penal, trebuie să menționăm că, în sensul articolului 25 alineatul

12

(4) din Constituție, *arestul preventiv poate fi aplicat pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, care include atât etapa urmăririi penale, cât și etapa judiciară*, până la emiterea încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond.

14.29. În același timp, reținem că termenul maximal de 12 luni pentru arestul preventiv acoperă și situația în care în privința persoanei au fost înaintate mai multe capete de acuzare. Astfel, Constituția obligă înfăptuirea justiției fără întârziere. În acest sens, orice detenție care depășește termenul total de 12 luni aplicat pentru comiterea aceleiași fapte, indiferent de eventualele recalificări ulterioare ale infracțiunii, este contrară Constituției și, prin urmare, este ilegală.

14.30. Din aceste considerente susținem că prevederile art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, în partea ce ține de imposibilitatea luării în calculul arestului în cadrul procedurii penale a Republicii Moldova a duratei arestului efectuat în străinătate, ci doar a computării din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională, conferă posibilitatea prelungirii măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru o perioadă mai mare de 12 luni, aceste prevederi fiind formulate într-o manieră imprecisă și neclară, din acest motiv nu pot fi interpretate strict, creează premise de interpretare extensivă, defavorabilă persoanei și, astfel, nu corespund cerințelor de claritate și previzibilitate a legii penale garantate de art. 1 alin. (3), art. 22 și art. 23 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova. Totodată, prevederile art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală sunt neconstituționale, întrucât contravin expres prevederilor articolului 25 alin (4) din Constituție.

V - CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea Partea a V-a a Notiței explicative)

15. Din motivele invocate supra, în temeiul art. 135 alin. 1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova și conform hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova,-

SOLICIT:

- Admiterea prezentei sesizări.
- De exercitat controlul constituționalității a sintagmei **”se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională”** din art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, prin prisma corespunderii ei prevederilor art. 1 alin. (3), art. 22, art. 23 alin. (2) și art. 25 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova și prevederilor art.186 alin.(6) CPP.
- De declarat neconstituțională sintagma **”se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională ”** din art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, din motivul că contravin art. 1 al. (3), art. 22, art. 23 alin. (2) și art. 25 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova prevederilor art.186 alin.(6) CPP.

VI – DATELE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea partea a VI-a a Notiței explicative)

16. Suplimentar referitor la obiectul sesizării considerăm necesar de menționat și următoarele.

Pînă în prezent nu este o hotărâre a Curții Constituționale, având ca obiect examinarea constituționalității prevederilor **”Durata arestului efectuat în străinătate în îndeplinirea unei cereri de asistență juridică formulate de autoritatea Republicii Moldova în temeiul Codului de procedură penală și al prezentei legi este luată în calcul în cadrul procedurii penale a Republicii Moldova și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională ”** din art. 10 din Legea Nr. 371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.

VII – LISTA DOCUMENTELOR

17. La prezenta sesizare urmează să fie anexate:

- materialele dosarului penal nr. 1-185/2023 (1-23164816-24-1-20112023);
- cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, adresată Judecătoriei Criuleni, sediul Central.

VII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

18. Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

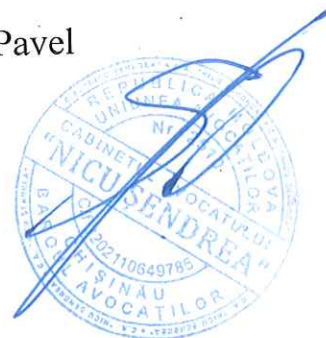
Locul: mun. Chișinău

Data: 24 mai 2024

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Nicu Șendrea, avocat
apărător al inculpatului Botnaru Pavel

**Susțin integral sesizarea avocatului
Botnaru Pavel**

ÎNCHEIERE

31 mai 2024

or. Criuleni

Judecătoria Criuleni, sediul Central

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător

Veaceslav SUCIU

Grefier

Cristina STAVILA

Cu participarea:

Procurorului

Liviu Draguțan

Avocaților

Nicu ȘENDREA și Corneliu PLEȘCA

examinînd în ședință judiciară cererea înaintată de către avocatul Nicu ȘENDREA privind ridicarea excepției de necostituționalitate, în cadrul examinării cauzei penale de învinuire a lui MURA Dumitru Ivan și BOTNARU Pavel Tudor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, a –

C O N S T A T A T :

În procedura Judecătoria Criuleni (sediul Central) se află la examinare cauza penală cu nr. 1-185/23 de învinuire a lui MURA Dumitru Ivan și BOTNARU Pavel Tudor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal.

În ședința judiciară apărătorul inculpatului Pavel BOTNARU – avocatul Nicu ȘENDREA a solicitat sesizarea Curții Constituționale în privința inițierii controlului constituționalității sintagmei „și se computează din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din art.10 al Legii nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.

În motivarea cererii înaintate solicitantul a invocat, că pe rolul Judecătoria Criuleni (sediul Central), judecător Veaceslav SUCIU, se află cauza penală nr.1-185/23 de învinuire a lui MURA Dumitru și BOTNARU Pavel în comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal - tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe.

Potrivit rechizitoriului, procurorul în Procuratura raionului Criuleni, Maria SÎRBU, îl învinuiește pe BOTNARU Pavel în săvârșirea faptei după cum urmează: la 29 mai 2019, în jurul orei 23:00, Pavel BOTNARU împreună și după o înțelegere prealabilă cu CARAVAIEV Valentina, MURA Dumitru și MISTREANU Iurie Vladimir, cu automobilul său de model Mercedes Benz, n/î IHD 489 s-au deplasat în extravilanul s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, unde avînd scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns prin deteriorarea geamului și forțarea ușii de la intrarea în vagonul, amplasat pe teritoriul serelor, ce aparțin lui RIBAC Nicu, din extravilanul localității vizate, în preajma traseului M5 km 259 + 300 metri în direcția or. Cricova, unde era paznicul PRISĂCARI Dumitru, pe care l-au atacat aplicându-i acestuia lovituri cu pumnii în regiunea capului, după care l-au scos forțat din vagon și l-au târât în partea opusă a traseului M5, unde l-au imobilizat prin legarea mâinilor și picioarelor cu o ață de capron - culoare galbenă, pe care au luat-o din vagonul respectiv, continuînd să-i aplice lovituri cu pumnii și picioarele peste diverse părți ale corpului, ulterior abandonîndu-l și revenind în vagonul vizat, au sustras suma de 1200 lei, ce se afla în buzunarul scurtei paznicului și un telefon mobil de model Samsung, în care era inserată cartela SIM și care se afla pe masă, după care ieșind pe teritoriul serelor

au sustras tractorul de model YANMAR F18D, fără număr de înmatriculare, cu care de la fața locului s-au ascuns, cauzând victimelor o daună materială considerabilă.

Astfel, Pavel BOTNARU este învinuit în comiterea infracțiunii, prevăzută de art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere, în alt loc pentru depozitare sau în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Conform materialelor dosarului, prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 09 noiembrie 2021 în privința învinuitului BOTNARU Pavel Tudor (în contumacie) a fost aplicat arestul preventiv pe un termen de 30 zile. În baza încheierii din 09.11.2021, menționate supra, învinuitul BOTNARU Pavel Tudor a fost reținut de facto, la 19.05.2023, ora 14:45, de către autoritățile de drept din Cehia, unde s-a aflat arestat până la 19.07.2023, când a fost predat autorităților de drept din Republica Moldova, la 19.07.2023, ora 20:07 minute.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 15 august 2023 în privința învinuitului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 15 septembrie 2023 în privința învinuitului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 16 octombrie 2023 în privința învinuitului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 13 noiembrie 2023 în privința învinuitului BOTNARU Pavel Tudor a fost admis parțial demersul procurorului și a fost prelungită măsura preventivă - arestul la domiciliu pe un termen de 30 zile. Prin Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul procurorului și s-a prelungit măsura preventivă arestarea preventivă în privința lui BOTNARU Pavel Tudor pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 11 decembrie 2023 în privința inculpatului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 10 ianuarie 2024 în privința inculpatului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 09 februarie 2024 în privința inculpatului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 07 martie 2024 în privința inculpatului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 09 aprilie 2024 în privința inculpatului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 10 mai 2024 în privința inculpatului BOTNARU Pavel Tudor a fost prelungită măsura preventivă - arestul preventiv pe un termen de 30 zile. Prin Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2024, a fost respinsă cererea de recurs înaintată de avocatul Nicu ȘENDREA împotriva încheierii Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 10.05.2024, privind prelungirea măsurii preventive - arestul.

Consideră avocatul Nicu ȘENDREA necesar a sesiza Curtea Constituțională, a ridica excepția de neconstituționalitate, pentru a verifica constituționalitatea sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din articolul 10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, prin prisma corespunderii lor prevederilor art.1 alin.(3), art.22, art.23 alin.(2) și art.25 alin.(4) din Constituție. Totodată, a suspenda examinarea cauzei penale de învinuire a lui Pavel BOTNARU de comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal, din următoarele considerente:

Prevederile art.7 alin.(6) Cod de procedură penală evidențiază, că hotărârile Curții Constituționale, privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal. Totodată, dispozițiile alin.(3) relevă, că în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a

decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Principiul fundamental al supremației Constituției este consfințit în articolul 7 din Constituție, potrivit căruia Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Procedura de jurisdicție constituțională constă în activitatea de verificare a conformității actelor, care intră în competența Curții Constituționale, cu Constituția, având drept scop realizarea principiului supremației Constituției.

Excepția de neconstituționalitate este un mijloc de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată.

Accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

Pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

Excepția de neconstituționalitate se ridică din motivul, că sintagma „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din articolul 10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, contravine art.1 alin.(3), art.22, art.23 alin.(2) și art.25 alin.(4) din Constituție.

Curtea Constituțională în hotărârea sa nr.4 din 07 februarie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 424 alin.(2), art.431 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală și art.362¹ Cod penal a reținut, că unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, garantat de art.1 alin.(3) din Constituție (§58 a hotărârii).

Preeminența dreptului în materie penală exprimă, printre altele, asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor (§ 60 a hotărârii). Totodată, Curtea Constituțională în această hotărâre a menționat, că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie ansamblul de reguli juridice formulate într-o manieră clară, conchisă și precisă, conform garanțiilor calității legii... prevăzute de art.23 din Constituție. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (§§ 60-63 a hotărârii).

Sub acest aspect Curtea Constituțională s-a expus și în hotărârea nr.21 din 22 iulie 2016 (§§ 52-55 a hotărârii). Mai mult, în această hotărâre Curtea Constituțională a subliniat faptul, că în jurisprudența sa și Curtea Europeană a menționat, că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală. Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de specialist (§63 a hotărârii). Având în vedere specificul dreptului penal, Curtea Constituțională în această hotărâre a

statuat, că legiuitorului îi revine obligația să dea dovadă în actul de legiferare de exigențe sporite în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Or, persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (§67 și §71 a hotărârii).

Sintagma „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” art.10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, nu corespunde acestor cerințe ale principiului clarității și previzibilității legii penale garantat de art.1 alin.(3), art.22 și art.23 alin.(2) din Constituție.

Astfel, articolul 25 din Constituție garantează principiul inviolabilității libertății individuale și a siguranței persoanei, potrivit căruia nimeni nu poate fi reținut și arestat decât în cazurile și modul prevăzute de lege. Același principiu este consacrat și de actele internaționale în domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte.

Pe această cale, potrivit articolului 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, „orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa”, iar articolul 9 prevede, că „nimeni nu poate fi arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar”.

Principiile Declarației Universale sunt reglementate mai detaliat în Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care declară drept regulă starea de libertate a persoanei și insistă că orice privare de libertate trebuie să fie în mod specific justificată (art. 9 § 1). Articolul 9 § 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice subliniază faptul, că deținerea persoanelor care sunt în așteptarea pronunțării unei soluții nu trebuie să constituie regula.

Art.5 § 1 lit. c) din Convenția Europeană vizează, de asemenea, privarea de libertate în cadrul unei proceduri penale. Curtea Europeană, în bogata jurisprudență privind materia art.5 al Convenției, a trasat anumite linii directoare în ceea ce privește condițiile și limitele aplicării arestării preventive, plasând pe primul plan prezumția libertății ca punct de reper la examinarea unei situații concrete.

Prevederile art.25 alin.(2) din Constituție abilitază legiuitorul cu dreptul de a reglementa prin lege organică procedura reținerii sau arestării unei persoane. Totuși această atribuție urmează a fi exercitată fără să excedeze cadrului constituțional.

Invocă avocatul Nicu ȘENDREA, că dispozițiile alin.(6) art.186 se raliază cu prevederile alin.(4) art.25 din Constituție, în conformitate cu care, termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

Pe lângă cele expuse, ține să menționeze, că începutul termenului arestului preventiv corespunde cu momentul reținerii persoanei și se termină în momentul emiterii încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau în momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond.

Respectiv constată, că prevederile art.10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, permite ca termenul-limită să depășească 12 luni, ceea ce vine în contradicție cu prevederile legii supreme instituite în alin.(4) art.25 din Constituție.

Or, se constată, că începutul termenului arestului preventiv începe să curgă din momentul reținerii persoanei. Din aceste considerente, termenul de 12 luni în privința lui Pavel BOTNARU începe să curgă nemijlocit din momentul reținerii, adică din data de 19 mai 2023. Iar, termenul de 12 luni în privința ultimului încetează la 19 mai 2024, condiționat de eliberarea imediată din arest.

Astfel, legiuitorul a stabilit dispozițiile cu referire la durata arestului, din art.10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, fără a ține cont de prevederile exprese neechivoce ale articolului 25 alin.(4) din Constituție, care reglementează garanțiile constituționale necesare asigurării unui cadru adecvat protecției cetățeanului împotriva aplicării excesive a unei astfel de măsuri. De altfel, norma constituțională nu permite stabilirea prin lege a unor derogări de la termenele constituționale pentru prelungirea duratei arestului în cazuri excepționale, nici având ca temei gravitatea infracțiunii. Or, cadrul normativ într-un domeniu atât de sensibil trebuie să se realizeze într-o manieră clară, previzibilă

și lipsită de confuzie, astfel încât să fie îndepărtată, pe cât este posibil, eventualitatea arbitrarului sau a abuzului celor chemați să aplice dispozițiile legale.

În condițiile alineatului (4) al articolului 25 din Constituție, termenul de 12 luni, combinat cu alte garanții procesuale, reprezintă o garanție împotriva unor îngrădiri abuzive ale libertății individuale. Până la pronunțarea sentinței de condamnare, lipsirea de libertate a unei persoane se întemeiază doar pe o „bănuială rezonabilă” că persoana este vinovată. De aceea Constituția a stabilit o perioadă concretă pentru arestarea preventivă, după expirarea căreia persoana nu poate fi deținută în continuare.

Convenția Europeană nu obligă statele să fixeze durata maximă de aflare a persoanei în arest. Totuși, în cazul instituirii unor asemenea termene în legislația națională, acestea trebuie respectate. În același timp, nici Constituția, nici Convenția Europeană nu permit interpretarea extensivă a prevederilor constituționale referitoare la restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, acestea fiind de strictă interpretare. Astfel, orice interpretare a restrângerilor admisibile aplicate drepturilor și libertăților fundamentale trebuie să se facă în favoarea persoanei.

Prin urmare, întrucât textul constituțional nu face distincție între etapele procesului penal, menționează, că în sensul articolului 25 alineatul (4) din Constituție, arestul preventiv poate fi aplicat pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, care include atât etapa urmăririi penale, cât și etapa judiciară, până la emiterea încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond.

Din aceste considerente susține, că prevederile art.10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, în partea ce ține de imposibilitatea luării în calculul arestului în cadrul procedurii penale a Republicii Moldova a duratei arestului efectuat în străinătate, ci doar a computării din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională, conferă posibilitatea prelungirii măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru o perioadă mai mare de 12 luni, aceste prevederi fiind formulate într-o manieră imprecisă și neclară, din acest motiv nu pot fi interpretate strict, creează premise de interpretare extensivă, defavorabilă persoanei și, astfel, nu corespund cerințelor de claritate și previzibilitate a legii penale garantate de art.1 alin.(3), art.22 și art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova. Totodată, prevederile art.10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală sunt neconstituționale, întrucât contravin expres prevederilor articolului 25 alin.(4) din Constituție.

Astfel, întru legalitatea oricărei investigații oficiale, din motivele invocate supra, în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova și conform hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova solicită:

-admiterea integrală a cererii privind sesizarea Curții Constituționale, ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru a verifica constituționalitatea sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din articolul 10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală;

-sesizarea Curții Constituționale, ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru a verifica constituționalitatea sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din articolul 10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală;

-suspendarea cauzei penale de învinuire a lui Pavel BOTNARU în comiterea infracțiunii prevăzute de art.188 alin.(2) lit. b), d), f) Cod penal.

Avocatul Nicu ȘENDREA a susținut pe deplin cererea în sensul declarat.

Procurorul Liviu DRAGUȚAN în ședința de judecată a pledat în vederea respingerii cererii înaintate ca neîntemeiată, în temeiul art.7 pct.3¹ Cod de procedură penală, care prevede, că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor

condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Astfel, accesînd portalul Curții Constituționale a constatat procurorul, că pe același temei deja o dată Curtea s-a expus și anume prin Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr.138b/2018 privind interpretarea art.25 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova (termenul arestului preventiv).

Avocatul Corneliu PLEȘCA a susținut cererea înaintată privind ridicarea excepției de neconstituționalitate doar în măsura în care întradevăr obiectul care este formulat în conținutul acestei decizii, nu se regăsește în acea hotărâre a Curții Constituționale.

Inculpatul BOTNARU Pavel Tudor a susținut cererea avocatului Nicu ȘENDREA integral iar *inculpatul MURA Dumitru Ivan* a lăsat adoptarea soluției la decizia instanței.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră, că cererea avocatului Nicu ȘENDREA privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și controlul constituționalității sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din articolul 10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, urmează a fi admisă, din următoarele considerente:

Potrivit art.53 alin.(1), (2) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

În conformitate cu art.7 alin.(3-3¹) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția RM, Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin.(1) lit.b) din Constituție, 25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea, art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova hotărînd:

-în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

-excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

-sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

-judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Pînă la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărîri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărîre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Reține instanța, că în cadrul ședinței de judecată procurorul Liviu DRAGUȚAN a solicitat respingerea sesizării pe motiv, că anterior prin Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr.138b/2018 privind interpelarea art.25 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, Curtea deja s-a expus asupra aceluiași temei invocat și în sesizarea avocatului Nicu ȘENDREA.

Pe cînd avocatul Nicu ȘENDREA a menționat faptul, că obiectul sesizării prezentat în fața instanței are legătură tangențială cu obiectul examinării cauzei penale care a implimentat și a aplicat o normă și anume sintagma „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din art.10 al Legii nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, or ridicarea excepției și instituția interpretării, sunt două instituții diametral opuse.

La caz, instanța atestă, că Curtea în sesizarea examinată a menționat, că autorul sesizării a solicitat de fapt interpretarea legii procesual-penale, însă interpretarea acestora ține de competența Parlamentului și instanțelor de judecată, iar atunci cînd va exista o interpretare oficială în acest sens, Curtea Constituțională va putea spune dacă această interpretare este conformă cu prevederile constituționale.

Art.66 lit.c) din Constituția RM prevede, că Parlamentul are următoarele atribuții de bază interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării.

Astfel, ținînd cond de faptul, că în sesizarea nr.138b/2018 autorul a solicitat interpretarea legii procesual-penale, iar în prezenta sesizarea dedusă instanței se solicită Curții inițierea controlului constituționalității sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din art.10 al Legii nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, considerînd instanța, că aceasta întrunește toate condițiile sus indicate, și prin urmare concluzionează asupra necesității admiterii ei și sesizării Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității sintagmei „și se compută din durata

pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din articolul 10 din Legea nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.

Totodată instanța ține să menționeze, că ridicarea excepției de neconstituționalitate nu va afecta continuarea examinării în fond a cauzei, pînă la etapa dezbaterilor judiciare, acestea suspendîndu-se pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrîngere.

În temeiul celor expuse și conducîndu-se de prevederile art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția RM, art.7, 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

D I S P U N E :

Se admite cererea avocatului Nicu ȘENDREA cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de necostituționalitate și controlul constituționalității sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din art. 10 al Legii nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității sintagmei „și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională” din art. 10 al Legii nr.371 din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, în raport cu prevederile art. art.1 alin.(3), art.22, art.23 alin.(2) și art.25 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Veaceslav SUCIU